

ÜSAVAT

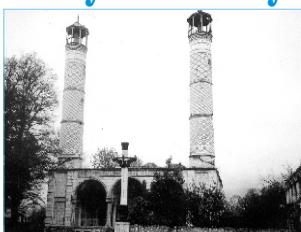
Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 10 iyun 2016-cı il Cümə № 126 (6447) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər

Bakıda məktəbli
qızın
intiharının
şok
təfərrüəti
yazısı sah.7-də

Gündəm

Avropadan "Qarabağın açarı Rusiyadadır" bəyanatının pərdəarxası

7 bəndlik Qarabağ tənzimlənməsini hazırlayan Berlin niyə qəfildən Moskvani "xilaskar" statusunda gördü?

yazısı sah.11-də

MTN generalı orta əsr qaydasında mühakimə olunur

yazısı sah.7-də

PKK Türkiyə hökuməti ilə görüş istəyir

yazısı sah.8-də

Deputatin həbsdəki şəriki səfirliliklərə məktub yolladı

yazısı sah.3-də

Məktəblərdə 14 gün ajiotajı...

yazısı sah.4-də

Vəkili Güler Əhmədova ilə açacağı psixoloji mərkəzdən danışdı

yazısı sah.3-də

Keçmiş SSRI məkanında müxalifətçilik "ölüm ayağında"

yazısı sah.5-də

Bu gün Fransada 15-ci Avropa çempionatı başlayır

yazısı sah.13-də

"Samsung" Azərbaycandan niyə getdi...

yazısı sah.10-də

Nazərbayevin kreslosunu "silkələyən əllər"

yazısı sah.9-də

Ramazan ayının 4-cü günü

İftar 20.27 İmsaq 03.09 (QMI)

4-cü günün duası: "İlahi, Sənin əmrini bərpa etmək üçün mən qüvvət ver! Səni zikr və yad etməyin şirinliyini mənə dadızdır! Öz kərəminlə məni şükür etməye hazır et! Məni Öz hifzinlə və pis işlərdən qoruyan örtüyünə qor! Ey, görənlərin ən Bəsirətlisi!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rizan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla". ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN.

Rusiya bölgəyə yönəlik siyasətinə təzədən baxır

KREML BAKININ Ağır SEÇİMİNİ ASANLAŞDIRIR - AZƏRBAYCAN İKİQAT UDUŞDA

Putinin "Türkiyəni dəstəkləyirik" isməri və Ankaraya son barışaq reveranslarının pərdəarxası; iki qardaş ölkənin yəhudi dövləti ilə ittifaqına Moskvanın isti yanaşmasının səbəbi...

Banklar hərəkət gixarılan dolların hamisini alır

ABŞ-in Federal Ehtiyat Sisteminin faizi artıracağı xəbəri dolların bahalaşması ehtimalını çoxaldır: Azərbaycan bankları nəyə hazırlanır?

yazısı sah.12-də

İqtisad Universitetinin rektoru 12 milyonluq xərcləmədən danışdı

yazısı sah.7-də

Kadirovun Bakıya marağı niyə artıb-bıznesmi, yoxsa...

yazısı sah.8-də

İlhamə Quliyevanın məras qalmaqlı yenidən qızışır

yazısı sah.3-də

İlham Əliyev Rusyanın ədliyyə nazirini qəbul edib

Prezident İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının ədliyyə naziri Aleksandr Konovalovu qəbul edib. Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında ikitərəfli münasibətlərin bütün sahələrde uğurla inkişaf etdiyi bildirilib, ölkələrimizin müxtəlif strukturları, o cümlədən hüquq-mühafizə və ədliyyə orqanları arasında əməkdaşlığın bu münasibətlərin möhkəmləndirilməsi işinə öz töhfəsini verdiyi qeyd olunub.

Söhbət zamanı iki ölkənin ədliyyə orqanları arasında qarşılıqlı fealiyyətin, o cümlədən insanlara hüquqi yardımın göstərilməsi sahəsində six əməkdaşlığın həyata keçirilməsinin əhəmiyyətindən danışılıb, Rusiya Federasiyasının ədliyyə naziri Aleksandr Konovalovun Azərbaycana sefərinin elaqələrimizdən daha da möhkəmləndirməsi baxımından önemi qeyd olunub.

Görüşdə əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı məsələlər etrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Tel-Əvivdə terror aktında həlak olan qadın Azərbaycan əsillidir

Yunun 8-də İsrailin Tel-Əviv şəhərində törədilmiş terror aktında həlak olanlardan biri - 32 yaşlı Mila Mişiyeva 25 il bundan əvvəl Bakıdan İsrailə köşəbmüş. Virtualaz.org bildirir ki, məlumatı "İzRus" verib.

Onun ailəsi - atası Vyacheslav və anası Rita, həmçinin kiçik bacı və qardaşı Aşkelon şəhərində yaşayır. Mila özü isə son vaxtlar Rion-İsraele yaşıyır.

Mišiyeva bu gün saat 14-də Aşkelonda dəfn ediləcək. Şəhər erkəndə onun valideynlərinin evinə sosial xidmət orqanlarının əməkdaşları gəlib, yardım ediblər.

Vergi sanksiyalarının 50%-i vergi əməkdaşlarına çatacaq

Azərbaycanda vergi ilə bağlı maliyyə sanksiyalarından əldə olunan vəsaitlərin 50%-i vergi əməkdaşlarına çatacaq. Fins.az-in məlumatına görə, bu məsələ Vergi Məcləsinə gözlənilen dəyişikliklərdə nəzərdə tutulub.

Dəyişikliye esasən, vergi orqanları işçilərinin sosial müdafiəsi, o cümlədən vergi orqanlarının maddi texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, vergi sahəsində elmi-texniki potensialın artırılması məqsədi ilə vergi orqanları tərəfindən tətbiq edilən və dövlət büdcəsinə daxil olan maliyyə sanksiyaları mebleğinin 50%-i hesabına bu orqanların büdcədən kənar fondu yaradılır.

Xatırladaq ki, hazırda bu rəqəm 25%-dir.

Gəncədə 76 yaşlı qadın özünü çaya atdı

Gəncədə intihar hadisəsi qeydə alınıb. APA-nın verdiyi məlumatə görə, hadisə Gəncəcayın Gəncə şəhəri orasından keçən hissəsində qeydə alınıb. Şəhər sakini, 1940-cı il təvəllüdü Təzəgül Xəlilova özünü çaya atıb. Qadın boğulanraq ölüb.

Onun hansı səbəbdən intihar etdiyi məlum deyil.

Faktla Gəncə Şəhər Prokurorluğundan cinayət işi açılıb, istintaq gedir.

"Qaya Mətbuat Yayımları" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfli qiymətə:

- Öğər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizi və ya ofisiñə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazımlı gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmek lazımdır.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Daşkəsəndə insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi ilə bağlı tədbir keçirilib

Yunun 9-da ombudsman Elmira Süleymanova Daşkəsən rayonunda olub. Bu haqda rayon icra hakimiyyətindən "Yeni Müsavat" a məlumat verilib. Məlumatda bildirilir ki, "Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Milli Fealiyyət Programı"nın icrası, töbliği və tətbiqi vəziyyətinin öyrənilməsi, həmçinin qarşıda duran vəzifələrlə bağlı Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili Elmira Süleymanovanın iştirakı ilə Daşkəsəndə tədbir keçirilib.

Tədbiri Daşkəsən Rayon icra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev açıb. O bildirib ki, prezident İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Milli Fealiyyət Programı ilə əlaqədar 27 dekabr 2011-ci il tarixli 1938 nömrəli sərəncam imzalanıb.

Milli Fealiyyət Programı insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyinin artırılması, cəmiyyətdə hüquq mədəniyyətinin inkişaf etdirilməsi, normativ-hüquqi bazanın və hüquq müdafiə sisteminin tekmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlərin davamlılığını təmin edir.

İh başçısı deyib ki, Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyinin artırılması, cəmiyyətdə hüquq mədəniyyətinin inkişaf etdirilməsi, normativ-hüquqi bazanın və hüquq müdafiə sisteminin tekmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlərin davamlılığını təmin edir.

İh başçısı deyib ki, Azərbay-

nəzərətde saxlanılır.

Ə. Abiyev deyib ki, rayonda insan hüquq və azadlıqlarının tədbirlərinin başçısı Əhəd Abiyev açıb. O bildirib ki, prezident İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Milli Fealiyyət Programı ilə əlaqədar 27 dekabr 2011-ci il tarixli 1938 nömrəli sərəncam imzalanıb.

Heyder Əliyev Mərkəzi, "Cümə" məscidi esaslı təmir edilib. Tədbirin sonunda Elmira Süleymanova bir daha tədbir iştirakçılara insan hüquqları ilə əlaqədar Milli Fealiyyət Programının bundan sonra da ardıcıl olaraq həyata keçirilməsinin vacibliyini çatdırıb və tədbiri bağlı elan edib.

Tədbirdən sonra ombudsman Elmira Süleymanova rayon ərazisində yerləşən "N" sayılı herbi hissədə əsgərlərə yaradılmış şəraitle maraqlanıb, rəyon polis şöbəsində olub.

Təhsil Nazirliyi "Son zəng" ilə bağlı məlumat yaydı

Hər il olduğu kimi, bu il de "Son zəng" tədbirləri məktəb rəhbərlərinin tərəfindən şagirdlərin təhlükəsizliyi təmin olunmaqla, bilavasitə ümumi təhsil məktəblərinde təşkil ediləcək.

Təhsil Nazirliyindən bildirilib ki, Nazirler Kabinetinin 2014-cü il 30 oktyabr tarixli 362 nömrəli qərar ilə "Ümumtəhsil məktəbinin Nümunəvi Nizamnaməsi"ndə edilmiş dəyişikliyə əsasən, ümumtəhsil məktəblərinde dərs məşğələləri sentyabrın 15-də başlayıb iyunun 14-də başa çatır.

2016-cı ildə ümumtəhsil məktəblərində "Son zəng" tədbirləri iyunun 14-də keçiriləcək. ("Trend")

Məscidi yandırmaqdə ittiham olunanların məhkəməsi başlayıb

Bakının Suraxanı rayonunda «Qaraçuxur» məscidini yandırmaqdə ittiham olunan Elnur Ələkbərovun apelyasiya şikayetinin üzrə məhkəmə prosesi keçirilib. Virtualaz.org saytının əldə etdiyi xəbər görə, prosesə İlqar Murquzov sədrlik edib. Prosesdə təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib. E. Ələkbərovun vəkili Namiq Hacıyevin prosesin məhkəmə istintaqı ilə aparılması barede qaldırıldığı vəsətət baxılmamış saxlanılıb.

Məhkəmənin baxış iclası iyunun 16-na təqin edilib.

Qeyd edək ki, 2014-cü il noyabr ayının 26-da Qaraçuxur qəsəbəsində yerləşən "Cümə" məscidinə yandırıcı maye ilə doldurulmuş şübhə butulkalar atılaraq yanğın tərədirilib. Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi tərəfindən keçirilmiş tədbirlər neticəsində hadisəni töretməkdə şübhəli bilinen Namiq Nəsibov və Elnur Ələkbərov saxlanılırlar. Onlar barəsində Cinayət Məcəlləsinin 214.2.1-ci (terorluq), 228.2.1-ci (qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini, döyü sursat, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşma və gəzdirmə) maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

"Qırmızı Xaç" Ermənistandakı azərbaycanlı qadına baş çəkdi

Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin (BQXK) nümayəndələri iyunun 8-də girov düşmüs şəxso baş çəkib. Bu haqda modern.az saytına BQXK-nin Bakı nümayəndəliyinin İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri İləhə Hüseynova məlumat verib.

"İ. Hüseynova "Qətibə Ələkbərovanın geri qaytarılması üçün danişqalar aparılım" sualına cavab olaraq bildirib ki, Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi öz neytral vəsiyyətini tərəflərin razılışması ilə həyata keçirir. Danişqalar yalnız tərəflər razılıq verdikdə aparılıb. "Biz hansı hadisə baş verdikdən sonra ictimaiyyətə məlumat veririk".

Qətibə Ələkbərova 7 iyunda Azərbaycan-Ermenistan sərhədini keçərək, düşmən tərəfə girov düşüb. Araşdırma nəticəsində onun Qazax rayonlararası ruhi xəstəxanasında dispanser qeydiyyatında olduğu müəyyən edilib.

Həmsədrələr Qarabağ üçün Sankt-Peterburqa yığışacaqlar

Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Qrigori Karasın Fransan Rüssiadakı səfiri Jak Riper qəbul edib.

Modern.az saytı Rusiya KİV-ne istinadən xəbər verir ki, görüş zamanı onları ATƏT-in Minsk Qrupunun fransız həmsədrli Pyer Andrie müşayiət edib.

Iki ölkə nümayəndələri Dağılıq Qarabağ münaqışının nizamlanması ilə bağlı yaxınlarda Sankt-Peterburqda keçiriləcək Rusiya, Fransa, ABŞ üzərəli sammitinə hazırlığı müzakirə edilər.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz Ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitablardı daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Orta məktəblərdə dərs ilinin iyunun 14-dək uzadılması bir çox valideynlərin narahılgına səbəb olub. Valideynlər uşaqların artıq dərs qavrama bilmədiklərini, beyninlərinin yorulduğunu deyir. Hətta uşaqlarda kitab-dəftəre qarşı psixoloji olaraq ikrah hissini yarandığını iddia edənlər də var.

Sağirdlərin və müəllimlərin hazırda məktəbdə nə etdiyini öyrənmək üçün bir neçə məktəbə baş çəkdik. Məktəblərdə kifayet qədər uşaqvardı.

61 sayılı məktəbdə uşaqların bəziləri məktəbli formasında deyildi. Onların məktəbli olduğunu yalnızca kürəklərindəki məktəbli çantasından bilmək olurdu. Həmin şagirdlərdən niye məktəbli formasında olmamalarının səbəbini soruşduqda onlar belə dəha rahat olduqlarını, geyimlərinə görə məktəbdə onlara irad tutulmadığını dedilər. Gördüyüümüz mənzərə bir sira məktəblərdə artıq dərs keçilmədiyini deməyə əsas verirdi.

Bəzi məktəblərdə şagirdlər dibçekləri, digər əşyaları sınıf otaqlarından çıxarırlar və başqa bir yere daşıyırlar. Bir sözle, müəllimlər artırılan bu 14 günü şagirdlərin bilik öyrənməsinə yox, sinifləri yüksəldirməjə həsr edir. Əlində dibçək daşıyan 4-cü sınıf şagirdi Elman siniflərini səliqəyə saldıqlarını deyirdi: "Birinci dərsi keçdik, sonra da başladığımız sinifimizi yüksəldirməjə. Müəlliməmiz dedi ki, məktəbli palıları geyinməsəniz də olar. Üstünüz batmasın".

9-cu sınıf şagirdi olan bir şagird isə dərs saatı olmasına baxmayaraq məktəbin həyətində gəzirdi. Uşaqtan dərəzə zamanı çöldə niye gəzdiyini soruşduqda o, "dərs yoxdur, elə belə oturmuşduq, mən də icazə alıb çöle çıxdım, evə gedəcəm" deyə cavab verdi.

Dərs ilinin iyunun 14-nə kimi uzadılmasını şagirdlərin ekseriyəti müsbət qarşılımadığını bildirdi. Bəziləri isə "məktəbə gəlirik vaxtimiz gedir, evdə oturub neyniyəcəyik ki, burda gəlib sinif yoldaşlarımızla oynayıraq" deyə cavab verirdilər.

Övladını dərsdən götürməyə gələn Aynurə Əliyeva adlı valideyn uşağın artıq yorulduğunu deyir: "Uşaq evə gələn kimi əzgın halda uzanır, oynamaya belə hali qalmır. Hətta hər səhər oyadıb məktəbə gətirərkən uşaq yalvarır ki, mən artıq məktəbə getmək istəmirəm, istirahət etmək istəyirəm".

Söhbətə qatılan digər valideyn isə uşağın məktəbinə görə istirahətə gedə bilmədiklərini dedi: "Mənəcə, bu qərar yanlışdır. Məktəbin vaxtını 15 gün uzatmaq isteyirdilərse, bunu iyuna yox, sentyabra salardılar. Dərslər sentyabrın 1-i başlayıb, mayın 31-i də yekunlaşdırı. İndi hava bir az sərindir. Kim deyə bilər ki, gələn il də iyun ayı belə sərin olacaq?!

Məktəblərdə

14 gün ajiotajı...

Əjdər Ağayev: "Bu, uzatma deyil, yerdəyişmədir"
Etibar Əliyev: "Bu məsələ çox işirdildi"

Iyunun 14-nə kimi uzadıblar ki, uşaq dərs oxusun. Axı oxuya bilmirlər, yorulublar.

Müəllimlər də vəziyyətdən narazı idilər. "Adımı deməyim, sonra işimdən olaram" deyən

bir müəllim də uşaqların beyninlərinin yorğun olduğunu söylədi: "Uşaqlara dərs keçirik. Uşaq sənə qulaq asır, amma ona dediklərimiz çatmir, fikri yayınır. Çünkü beyin yorulub. Biz valideynlərə tövsiyə edirik ki, uşaqları yay tətilində kursa qoymasıdır. Ən azı onlara bir ay istirahət versinlər".

Bir sözle, baş çəkdiyimiz ilinin əvvəlindən götürüb axıra

artırıblar. Bu da uzatma deyil, sadəcə olaraq, yerdəyişmədir. Valideynlər də deyir ki, iyun ayı artıq uşaqların yorğun vaxtıdır, program da qurtarır. Həq kəs bu iki həftənin eksinə deyil. Sadəcə olaraq, bu iki həftənin yerini düzgün tapmaq lazımdır. Dərs ilinin axırında əlavə olunan o iki həftəyə uşaqlarda psixoloji hazırlıq yoxdur. Mən də təhsil ilinin sentyabrın

1-i başlayıb mayın sonunda bitməsinin tərəfdarıyam. Sentyabrın 1-i yenidən bilik günü kimi elan edilsin. Bu uşaqların normal fəaliyyətinə təsir edəcək".

"XXI Əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, təhsil eksperti Etibar Əliyev isə eksini düşünür. Ekspert bildirir ki, dərs müddətinin iyunun 14-nə kimi uzadılması əslinde insanlarda qorxu, ajiotaj yaratmamalı idi: "Biz dərs müddətinin uzadılmasından özümüz qorxur, hem də uşaqları qorxuduruq. Halbuki təhsil sistemləri inkişaf etmiş ölkələrdə uşaqları məktəbə daha çox bağlamağa çalışırlar. Bizdə şagirdlərin yay tətilinin müddəti 3 aydır. Bayramları da buna əlavə etsək, en böyük tətilər elə bizim məktəblərdir. Dərs ilinin iyunun 14-de bitməsinin çox işirdildi. Uşaqların 2 heftə dərəsə getməsinin nə ziyanı ola bilər? Bəziləri deyirdi ki, isti olacaq, göydən od elənəcək, uşaq məktəbə gedə bilməyəcək, yaxud bu onların psixoloji durumuna mənfi təsir göstərəcək və saire. Bilik qazanmaq istəyi insanın psixoloji durumunu niye pisleşdirməlidir? Bütün dünyada məktəblilər üçün yay ekskursiyaları, yay məktəbləri təşkil edirlər ki, onların tətil müddəti maraqlı keçsin. Onlar sosiallaşmadan və təhsildən kənardan qalmalar. Bizdə bunlar olmadığı üçün bu 2 həftə müddətindən müellim də, şagird də, valideyn də narazıdır. Dərslikləri tətil vaxtı uşaqlardan yiğirlər. Uşaqların tətil müddətində dərsləri təkrarlamak imkanları məhdudlaşdırılır. Bu 14 gün onlar üçün zərərlidir. Gələcəkdə dərs ili sentyabrın 1-de başlasa, dərsler mayın sonunda bitəcək. Təhsil Nazirliyi dərs müddətinin uzadılmasını şagirdlərin ziyanı üçün düşünməyib. Bu, valideynin, şagirdin, müəllimin xeyrinə edilir. Qəzetlər bu vahiməni, qorxunu aradan qaldırmaq üçün müəyyən maarifləndirmə işlə-

rine qoşulmalıdır. Əslinde sə, dərs ilini uzatmaq günənən zənn edirdim ki, birinci gündən valideynlər bunu sevincə qarşılıyacaqlar ki, uşaqlar 14 gün də əlavə təhsil alırlar. Amma çox təssüflər olsun ki, biz bunun eksinin şahidi olduq. Müəllimin əsas vəzifəsi tədris etdiyi fənn programının mənimseilməsinə nail olmaqdır. Əgər bu baş vermır-

Telekanalların Ramazan qüsürü

Qulu Məhərrəmi:
"Vaxtilə AzTV-də Ramazana aid verilişlər olub"

Fazıl Mustafa:
"Şükürlər olsun ki, Türkiyə kanalları var"

Əksər müsəlman ölkələrində Ramazan ayı boyunca telekanalların dini mövzularda marifləndirici verilişlər verilir, imsak və iftar vaxtları gösterilir. Qonşu Türkiye televiziyaları Ramazan ayında verdiyi dini güzel verilişlərə göre örnek sayıla bilər. Azərbaycanda isə Ramazan ayında ANS-dən başqa heç bir kanalda imsak və iftar vaxtları da göstəriləmir. Maraqlıdır, Azərbaycan kanallarında dini verilişlərin yayımlanmamasının günahkarı kimdir, QMİ, Dini Komitə, yoxsa bu, sif telekanalların özləri ilə bağlı məsələdir?

Tanınmış telejurnalist Qulu Məhərrəmi Ramazanın bütün müsəlman ölkələrində böyük coşqu ilə qeyd olunduğunu xatırlatdı: "ANS televiziyası və radiosunda bu çox yaxşı işlənilir. Bu bizim televiziyaların təcrübəsində əvvəller olub. AzTV-nin özündə də Ramazana aid verilişlər olub. Biz o vaxt səhər programında duaları da verirdik. Bəzən ele davranış sərgilənir ki, biz sanki oğrun-oğrun İslama qulluq edirik. Yəni insanın məsləki, əqidəsi, dinə bağlılığı var. Azərbaycan da İsləm ölkəsidir və burada da bu mərasim, Ramazan ayının işləndirilməsindən heç bir qəbahət yoxdur. Bu, tərbiyədir, insanların şüuruna, əxlaqına, beynine tərbiyədir. Əgər biz insanların şüuruna təsir etmək üçün yaxşı bir şey düşünüb texnologiya təpə bilmirik, heç olmasa hazır olan, mövcud olan bəşəri din olan İsləmin getirdiyi ideyaları təqdim edək".

Q.Məhərrəmi dinin təbliğində ciddi problemlər olduğunu bildirdi: "Bizdə din düzgün təbliğ olunmur. Ona görə də insanların dini bilikləri çox aşağı səviyyədə nadanlıq, xurafat səviyyəsindədir. Ona görə də bu məsələlərlə bağlı bizim yaxşı müzakirələrimiz olmalıdır. Yəni biz İsləm dini haqqında təkə Ramazan və Qurbanda deyil, hər gün danışmalıyıq. Ramazan bayramında isə xüsusən geniş danışmalıyıq. Bəzim cəmiyyətə, xüsusən də indiki mənəvi böhran zamanı insanlarda şüuraltı mənəvi bir əsaslılıq var. Hesab edirəm ki, Allah yoluna gelmək üçün bu bir fürsətdir, bunu normal şəkildə təqdim etmək olar və lazımdır".

Deputat Fazıl Mustafa Azərbaycanda Ramazan ayının fürsətlərindən istifadə olunmadığını dedi: "Dini bilgisi olan insanların televiziyalarda insanları İsləmin mahiyəti ilə bağlı tanış etməsi, daha maraqlı proqramlarla tərtib olunması insanlarda düşüncə dəyişikliyinə səbəb ola bilər, xurafatdan, radikallıqdan əzaqlaşdırıb. Təessüf ki, illərdi bu istiqamətdə müəyyən addımlar atılmışdır. 5-6 il önce "Xəzər", "İctimai TV" də bu istiqamətdə müəyyən addımlar var idi. Amma indi demək olar ki, bu addımlar tamamilə dayandırılıb. Bu istiqamət isə yanlış istiqamətdir. Şükürlər olsun ki, Türkiye kanalları var. Əslinde Azərbaycan İsləm dəyərlərini daşıyan bir dövlət kim özünü təqdim etməli olur. Əgər biz gerçəkdən də insanları İsləm inancının çoxluğunda olduğu ölkəyiksa, ən azı inanclarımıza görə müəyyən proqramların olması vacib idi. Hesab edirəm ki, Ramazan ayında insanlara verilən sağlam mesajlar insanların daha sağlam din anlayışına sahib olmasına şərait yaradır".

□ **Günel MANAFLİ**

rinə qoşulmalıdır. Əslinde sə, dərs ilini uzatmaq günənən zənn edirdim ki, birinci gündən valideynlər bunu sevincə qarşılıyacaqlar ki, uşaqlar 14 gün də əlavə təhsil alırlar. Amma çox təssüflər olsun ki, biz bunun eksinin şahidi olduq. Müəllimin əsas vəzifəsi tədris etdiyi fənn programının mənimseilməsinə nail olmaqdır. Əgər bu baş vermır-

□ **Günel MANAFLİ**

Fotolar müəllifindir

Kecmiş SSRİ məkanına aid respublikalarda müxalifətin getdikcə zəifləməsi, hətta bəzilərində artıq müxalifətçilik institutunun sıradan çıxmazı müşahidə edilir. Diqqət etdi ki, bütün MDB respublikalarındaki müxalifət demək olar ki, xeyli dərəcədə bir-biri-ne benzəyir.

Bunun nə ilə bağlı olmasına gəlincə, ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu hesab edir ki, keçmiş SSRİ respublikalarında demokratik qüvvələr də aşağıya doğru bir eniş var. Bu, inkişafın özünün mənəti ilə və dünyada gedən proseslərlə bağlıdır. Üçüncü səbəb Rusyanın yenidən özünün əvvelki imperiya maraqlarını ortaya qoyması, keçmiş SSRİ respublikalarındaki rejimləri möhkəmlətməsi ilə bağlıdır. Bu və digər faktorlar həmin respublikalarda demokratik qüvvələrin zəifləməsinə gətirib çıxarır.

S.Cəlaloğlu qeyd etdi ki, media və bəzi siyasi şərhçilər yeri gəldi-gəlmədi tez-tez Azərbaycandakı müxalifəti qınayırlar, tənqid edir. Amma Rusiya və Qazaxistan kimi iri postsovet ölkələrindəki müxalifətin vəziyyəti ilə müqayisə

Keçmiş SSRİ məkanında müxalifətçilik "ölüm ayağında"

Ən bərbad vəziyyət hansı respublikalardadır

Sərdar Cəlaloğlu

edəndə görərik ki, əslində özünün tarixi varisiyi ilə Azərbaycandakı müxalifət möhkəmlətməsi ilə bağlıdır, həm də keçmiş partiyaları nisbətən yaxşı SSRİ dövrünün özündə də durumdadırlar, az-çox fəaliyyət göstərirler: "Ümumiyyətlə, keçmiş SSRİ məkanında ən güclü və davamlı fəaliyyətdə olan müxalifət Azərbaycan müxalifətindən bir çoxunda heç Azərbaycandakı qədər müxalifətə qarşı baslıqlar yoxdur. Amma onlarda müxalifət bizdəki qədər inkişaf edə bilməyib. Bu, həm bizim müxalifətin

başlığıdır. Həmin ölkələrin bir çoxunda heç Azərbaycan müxalifətini qədər müxalifətə qarşı ayaq üstə saxlayan budur".

Keçmiş SSRİ məkanına daxil olan respublikaların hansında müxalifət olmayı nisbətən rahat olduğunu

gəlinca, ADP sədri dedi

ki, Pribaltika ölkələrində kifayət qədər rahat və güclü müxalifətçilik elemək mümkündür. Moldova və Gürcüstanda müxalifətçilik fəaliyyəti müəyyən qədər asandır. Üçüncü yerde nə qədər bizi düşmən dövlət olsa da Ermənistanda da müxalifətin fəaliyyəti üçün müəyyən şərait var. Dördüncü yerde Azərbaycan, Ukrayna, Rusiya gəlir. Beşinci-ən bərbad yerde Orta Asiya respublikalarıdır. Qazaxistan, Özbəkistan, Türkmenistan, Qırğızistan və Tacikistanda müxalifətçilik yox dərəcəsindədir. Orta Asyanın yerləşdiyi coğrafiya özü orada insanlara siyasi fəallıq yox, ətəlet psixologiyası yaradır. Qədimdən belədir, orada ənənə yoxdur. Əlbəttə, iqtidardakı rejimlər də bundan istifadə edir".

□ Elbar SEYİDAĞA

Almanianın "soyqırım" qərarının daha bir səbəbi - çərkəz faktoru

Ekspert: "Məsələ almanın dövlətinin erməni "soyqırımı"ni tanıması kimi qəbul edilməməlidir"

Almaniya Bundestagının Türkiyənin etirazlarına baxmayaraq, erməni "soyqırımı"ni səsverməyə çıxarıb tanımasından bir həftə keçdi. Lakin buna baxmayaraq hələ də hadisə dünya ictimaiyyətinin diqqətindədir.

Bir qrup hesab edir ki, Almaniya parlamenti uydurma "soyqırımı" Ərdoğanın həkimiyətinin siyasetinə qarşı, onların miqrantlarla bağlı tez-tez Qərbe verdiyi mesajlara cavab olaraq tanıyor. Digər qism ekspertlər hesab edirlər ki, Türkiyənin ümumi olaraq regional siyaseti Avropa İttifaqının ve Almanianın maraqlarına cavab vermədiyi üçün Ankara bu şəkildə cəzalandırırlar.

Lakin məsələ burasında- dir ki, ətən il də uydurma

"soyqırımı"n 100 illiyi ilə bağlı parlamente bu layihə getidi, ancaq təxire salındı. Almaniya "soyqırımı"n 100 illiyi erəfəsində deyil, bir il sonra bu layihəni səsverməyə çıxarıraq tanıdı.

"Yeni Məsələ" a danişan politoloq Mübariz Əhmədoğlu bildirdi ki, ətən də Almaniya parlamentinin qondarma erməni "soyqırımı"ni tam şəkildə tanıdığını

söyləmək olmaz: "Orada diqqəti çəkən məsələ qərərildi, ancaq təxire salındı. Almaniya "soyqırımı"n 100 illiyi erəfəsində deyil, bir il sonra bu layihəni səsverməyə çıxarıraq tanıdı. Bu, çox yaygın addır. İkincisi isə çox vacib məsələ ondan ibarətdir ki, Almaniyada erməni "soyqırımı" ilə bağlı parlamentin qəbul etdiyi qərarı hökmən kansler təsdiq

etməlidir. Hesab edirəm ki, bu, parlament qərarı olaraq qalacaq. Ona görə də məsələ Almaniya dövlətinin erməni "soyqırımı"ni tanıması kimi qəbul edilməməlidir".

Ekspertə görə, Türkiye prezyidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın subyektiv addımları və bunun ətrafinda Türkiye siyasetçilərinin müəyyən əndəzəni aşan hərəkətləri qərarın qəbuluna səbəb olan nüanslardandır: "Bu kimi davranışlar Almaniya siyasetçilərini Ərdoğanın hökumətinə qarşı çıxardı. Ərdoğan Almaniyada tanınan bir və ya bir neçə şəxsi cəzalandırmaq istədi. Cünki onlar Almaniyadakı mətbuat azadlığından istifadə edib, öz fikirlərini bildirmək istəmişdilər. Almaniya parlamentində olan şəxslərin bir qrupu düşündü ki, əgər Ərdoğana

Almaniyada Merkel və Ştan-

mayer səviyyəsində üstün mövqə varsa, o, bu gedisə

alman parlamentində istenilən deputati da cəzalandırma bilər. Ona görə hesab edirəm ki, məsələdə bu faktor daha böyük rol oynadı. Almaniyası və parlamentini antitürk, anti-Azərbaycan dövlət kimi təqdim etmek düzgün deyil.

Burada bizim özümüzün də müəyyən qədər iştirakımız var".

İlham Əliyev Bundestaqdakı görüşlərdən imtina etdi

Azərbaycan prezyidenti İlham Əliyev Almaniya Bundestaqının iyunun 2-də qəbul etdiyi "erməni soyqırımı"nın tanınması qətnaməsinə görə bu ölkəyə səfər programında dəyişiklik edib.

Virtualaz.org xəbər verir ki, Azərbaycan prezyidenti səfər zamanı Bundestaqdəda görüşlər keçirməliydi. Lakin İlham Əliyev bu qətnamənin qəbuluna etiraz olaraq Bundestaqdakı görüşlərini programdan çıxarıb. Məlumatı TRT Avaz yayib.

Azərbaycan prezyidenti habelə Almaniya-Azərbaycan parlamentlərə dəstlüq qrupunun iclasını da təxirə salıb.

Xatırladaq ki, Azərbaycan prezyidenti iyunun 6-da Almaniyaya səfər edib. Orada bir sıra işgüzar görüşlər keçirib və kansler Angela Merkelle görüşüb.

"Müxalifət sosial bazası olmadığına görə mitinq keçirə bilmir"

Siyavuş Novruzov: "Hakimiyyət aksiyada iştirak edənlərə heç bir təzyiq etmir"

"Azərbaycanda müxalifətin mitinq keçirməməsinin səbəbi sosial baza və elektoratlarının olmamasıdır. Ən aktiv proseslər seki dövründə olur. Ətən seki lərde şahidi olduq ki, heç bir partiya 300 nəfərdən artıq adam toplaya bilir".

Bunu "Report" a açıqlamasında hakim Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) icra katibinin müavini, Milli Məclisin komitə sədri Siyavuş Novruzov deyib.

O bildirib ki, mitinq keçirilməsi üçün şəhərin mərkəzində yer ayrıılır, amma müxalifət aksiyaya keçirə bilmir: "Mitinq keçirilməsi üçün ayrılan yer əhalinin six yaşadığı məkandır. Bütün bunlara baxmayaq, mitinqdə iştirak edən olmur. Yeni sosial baza yoxdur, ona görə də müxalifə bəhanelər getirirlər".

S.Novruzov qeyd edib ki, hakimiyyət aksiyada iştirak edənlərə heç bir təzyiq etmir: "Azərbaycanda səbət toplaşmaq azadlığı tam təmin olunur. Müxalifətin sosial bazası olmadığına görə bu cür bəhanelər getirirlər. Mitinq keçirmək istəyənlər Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət edir. İcra hakimiyyəti də müvafiq yer ayırır. Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi də onların təhlükəsizliyi ni təmin edir".

Xatırladaq ki, iyunun 8-de Məsələ Partiyası başqanının müavini, Milli Şuranın Koordinasiya Mərkəzinin üzvü Tofiq Yaqublu "Report" a açıqlamasında hazırda Milli Şuranın və Məsələ Partiyasının gündəmində aksiyaların keçirilməsinin olmadığını deyib.

M.Əhmədoğlu onu da bildirdi ki, Bundestaqdə qərarı qəbul edənlər çərkəz lərdir və buradan da hər şey aydın olur: "Qanun layihəsinin əsas müellifi olan Cem Özdemir milliyətçə çərkəzdir. İndi Amerikada və Ermenistanda xüsusiələ Serj Sərkisyanın ətrafinda olan ermənilər, Rusiyaya təzyiq məqsədi ilə çərkəz soyqırımı mövzusunu aktuallaşdırmaq isteyirlər. Bu baxımdan

ermənilər Türkiyədə, ABŞ-da, o cümlədən Avro- pədə bir qrup çərkəzi ələ alıblar ki, çərkəzler erməni "soyqırımı" mövzusunda aktivləşməli, ermənilər də onların "soyqırımı məsəlesi"ni tanımlıdırlar. Əgər Almanyanın iştirakı ilə çərkəz soyqırımı ilə bağlı müəyyən ideyalar səslənərsə, bunun Rusiya üçün çox ciddi təsirləri olacaq".

□ Əli RAİS

Rusiya mediasında erməni-türk döyüşü

Xalid KAZIMLI

Ötən ayın 29-da Rusiyada fəaliyyət göstərən gəzəta.ru saytında erməni-azərbaycanlı münaqişəsinə dair bir məqalə dərc edilib. Məqalənin başlığı belədir: "Qarabağ müharibəsinin yenidən qızışması Rusiya üçün böyük riskdir".

Yazının müəllifi Nadana Fridixssondur. Bəlkə də bu, əsl müəllifin psevdonimidir, bilmək olmaz. Ancaq məqale ənənəvi ermənipərest mövqedən yazılmayıb. Müəllif Azərbaycanın dövlət məmurlarının Qarabağ münaqişəsinə dair görüşlərinə, açıqlamalarına yer verib.

Bələ şərhərdən birini də Armen Danilyan adlı şəxs yazıb. Yazının özündən də çox məhz həmin şərh maraqlıdır. Çünkü bunu hazırlı erməni düşüncəsinin məhsulu hesab etmək olar.

Danilyanın şəhri belədir:

"Çox həyəsiz məqalədir. O dəqiqə bilinir ki, bunu türk yazıb. Rusların borcu həmişə və hər yerdə erməniləri müdafiə etməkdir. Ona görə ki, biz ermənilərlə rulslara mədəniyyət vermişik, müəyyən tarix vermişik, nəhayət, xristianlığı vermişik. Rusiya son həddə olanda biz ermənilərlə rulsları darmadağın olunmaqdən xilas etmişik. Bizim generallar almanın qabağından qaçan rulsları dayandırıb və öz arxalarınca döyüşə aparıb. Rulslar bütün bunlara görə bize 1000 il də əvəz ödəyib çatdırıbilməzlər. Ona görə də onlar bizi həmişə müdafiə etməlidirlər, pul yardımı göstərməlidirlər, unutqan İvan olmamalıdırlar!!! O zaman başqa xalqlar da rulsları qeyri-mədəni barbar xalq saymağı dayandıracıq, mədəni xalq saymağa başlayacaqlar".

Əslində bu şəhri erməni ad-soyadından istifadə olunmaqla həyata keçirilmiş təxribat kimi də qələmə vermək olar. Çünkü ağıllı adam bələ şərh yazmaz. Ancaq bilənlər bilir ki, Qarabağda baş verən və ermənilərin zərəbə alması ilə nəticələnmiş 2-5 aprel döyüslərindən sonra yüz minlərlə erməni məhz bu cür düşünür. Ermənistən mediasında vaxtaşırı bənzər məzmunda yazılar dərc olunur, ayrı-ayrı tanınmış şəxslər Rusyanın siyasetindən narazılıqlarını bir az ütülü şəkilde də olsa, dile getirirlər.

Bəli, gerçəkden də ermənilər düşünürler ki, rulslara böyük yaxşılıqlar edib, əvəzsiz xidmətlər göstəriblər, indi də bu millətin borcu onları, bu "fərasətli, döyüşkən, mədəni erməniləri" qorumaq, loru ifadə ilə desək, onları saxlamaqdır.

Bu ilin aprel ayının ortalarında ermənilərin rus ictimaiyətinə göstərdikləri kəskin reaksiyaya görə rus jurnalistlərdən biri məqalə dərc etdi, ermənilərin bitib-tükənməz iddialarına, kaprızlarına, özlərinə "ərköynün sonbeşik" kimi aparmalarına dair fikirlərini açıqlamışdır. Həmin müəllif qeyd edirdi ki, ermənilər öz qonşuları ilə problemsiz yaşamağı öyrənmək əvezinə Rusyanı onlara düşmən etmek, öz yerlərinə rulsları döyüsdürmək istəyir.

Bu, bir gerçəlikdir. Doğrudan da ermənilərin bələ bir niyyəti var və onların bu düşüncəsi Kremlin erməni xalqına daima üzgörənlilik etməsinin nəticəsidir.

Əslində rus ictimaiyəti Qafqaz və Orta Asiya xalqlarına münasibətdə elə də ciddi ayrı-seçkililik etmir, onların hamısını eyni gözədə görür, bəzən şovinizmə qapılıb "qara milət" adlandırir, ancaq bu "qara"ları ziyansız sayır, onlara dinc, yanaşı yaşamağın mümkünüyünə inanır.

Ancaq Rusyanı idarə edənlər üçün keçmiş SSRİ məkanına daxil olan "qara" milətlərin hamısı eyni deyil, ermənilərə münasibət bir qədər fərqlidir, o, "strateji müttəfiqidir".

Budur, bu da Rusiya siyasilarının yeritdiyi həmin "ögey" və "doğma"lar siyasetinə ermənilərin təpkiyi.

Onu da qeyd edək ki, Rusiya mediasında çıxan bu saylaq yazılarının altına bizimkiler də şəhərlər yazırlar. O şəhərin içində savadlısı, qəzəblisi, mədənisi və söyüşlüsü olur. Şəhər yazanda çalışmaq lazımdır ki, savadlı və mədənili yaşıq, Armen Danilyan kimi psixopatlılığı, özünübüyütme maniyasına mübtəla olmuş adamlar kimi şəhərlər yazmaşıq. Bunun faydasından çox zərəri ola bilər.

Həbsdə olan sabiq sehiyyə naziri Əli İnsanovun azadlığa çıxmamasına 4 ay qalır. Həmin müddət yaxınlaşdırıcıq keçmiş nazirin ətrafında siyasi müzakirələr də quzışır. Əksəriyyət o, azadlığa çıxdıqdan sonra Azərbaycanda siyasetin rəngarəng olacağını düşünür.

İnsanov böyük ehtimalla, məhbəs həyatından sonra aktiv siyasetlə məşğul olacaq. Onu bu addımı atmağa həm də bəzi məqamlar vadar edir: 11 ildir həbsdə yatan sabiq nazirin hakimiyətə çəkməli olduğu hesablar var. Üstəlik, qərbi azərbaycanlılar arasında hazırda onun qədər nüfuzu olan ikinci siyaset adamı yoxdur. Bu baxımdan İnsanovun azadlığa çıxması ölkə iqtidarına ciddi başağrısı da ola bilər.

Maraqlıdır ki, müxalifətə də onun azadlığa çıxmazı əs-linde sərf etmir. Bəlkə ki, on ilərdir siyasetlə məşğul olanlar İnsanovun kölgəsində qalaqlarından ehtiyatlanır. İnsanovun hazırda ölkənin ana müxalifət partiyalarından saatlı Müsavat və AXCP-yə üz tutmayacağı isə inidən bəlli dir. Onun xarakteri buna imkan vermir, yeni kiminə bayrağı altına keçməyəcəyi məlumdur. 11 il həbsdə qalan eks-nazirə müxalifət daxilində ciddi rəğbet də var. Bunu da müxalifət liderləri bilməmiş deyillər. Onlar fərqindərdir ki, İnsanov müxalifət qurumaların daxilindən də ətrafına tərefdarlar toplaya bilər. Bu isə onsu da böhran yaşayın siyasi qurumların daha da zəifləmələrinə səbəb olar.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə bildirdi ki, arzularının reallaşması üçün kiminə həbsdə qalmamasına razi deyil: "Həbsdə olan hər kəsin Allah qapısını açın. Məhbus olan bir kəs barəsində arzularım reallaşın deyə, kimse həbsdə qalsın kimi niyyətim yoxdur. Düşünürəm ki, hər siyasi liderin və partyanın baxış və düşüncələrinə, proseslərə yanaşmalarına görə elektoratları var. Həc kim digərinin elektoratına sahib çıxmır. Bu məsələdə də Ümid Partiyası olaraq bizi narahat edən heç bir məqam yoxdur".

KXCP sədri Mirmahmud Mirelioğlu

səbiq nazirin azadlığa çıxmak haqlarının olduğunu söyledi:

"Həbsdə olan birisinin azadlığa çıxmamasını ağılı başında olan, insafı, vicdanı olan hər kəs arzulayır. Kimsənin ailəsindən, dostlarından ayrı düşməsi yalnız nadan, qərəzli insanların marağında ola bilər. O cümlədən Əli İnsanovun azadlığa çıxmazı onun doğal haqqıdır. Allahdan arzu edirik ki, hər kəs azad

Müxalifətin Əli İnsanov tələsi

İqbal Ağazadə:

"Bizi narahat edən məqam yoxdur"

Mirmahmud Mirelioğlu:

"Bəlkə elə bir fəaliyyətlə məşğul olacaq ki, həmi ona əhsən deyəcək"

Sərdar Cəlaloğlu:

"Bizim elektorata şərik çıxa bilməyəcək"

zimlədir. Başqa xətt tutanlar başqa şəxsləri də cəlb edəcəklər. Bizim elektorata şərik çıxa bilməyəcəklər".

AĞ blok'un lideri Tural Abbaslı səbiq nazirin həbsdə göstərdiyi dirənişin və uzunmüddətli həbsdə qalmasının xalq arasında nüfuzuna ciddi təsir etdiyi qeyd etdi: "Onun həbsdə olduğu son 11 ilde müxalifət mövqelərini itirə-itirə galib, siyasi proseslərə təsir etmək gücündə deyil. Bunların fonunda hakimiyətin içərisində olmuş, həbsdə kəskin mübarizə apararaq, sınayan bir şəxs maraqla izlənilir. Onun bəlli bir regionun ağsaqqalı kimin qəbul olunması məsəlesi də var. Bu amil avtomatik elektoratın olmasına səbəbdür. Onun hakimiyət daxilində də nüfuzu var. İqtidarı ondan cəkinməsinin əsasları da var. Bu baxımdan anlamaq olur. Amma siyasi çevrəni dəyişəcək, bataqlıdan çıxaracaq güclədə olan birisinin meydana çıxmışında müxalifət maraqlı olmalıdır. Çünkü xalqın istəklərini yerine yetirə bilmirlər. İnsanov bunları edəcək, müxalifət buna sevinməlidir. Hakimiyətin göstərdiyi münasibət haqqıdır. Şəxslər onun azadlığa çıxmışının və proseslərə qoşulmasının tərəfdarıyam. Rəqibə qarşı yeni cəbhənin açılmasının ziyanı yoxdur".

□ Cavanşir Abbaslı

Xəber verdiyimiz kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının həbsdə olan sabiq milli təhlükəsizlik naziri, general-leytenant Veli Əsgərovun işi üzrə Naxçıvan Hərbi Məhkəməsində hazırlıq icası keçirilib.

Iclasa əli qandallı getirilən V.Əsgərovun vəkillərinə onunla normal ünsiyyət qurmağa imkan verilməyib. Vəkillərə orta əsrlərə xas qaydalar tətbiq olunub.

Bu haqda "Yeni Müsavat"ın açıqlama veren V.Əsgərovun vəkili Vüqar Xasayev deyib ki, hazırlıq iclasına Naxçıvan Hərbi Məhkəməsinin sədri Qasim Əliyev sedrlik edib: "Naxçıvan Prokurorluğununda olduğu kimi Naxçıvan Hərbi Məhkəməsində də vəsatətlərimizi təmin etmədilər. Cinayət işinin materiallarında sənədlərin surətini bize vermədilər. Biz iyunun 7-də rəsmi müraciət etmişik ki, müdafiəni qurmaq üçün həmin sənədlərin surətini versinlər. Çox təessüf ki, vəsatətimiz heç bir əsas gətirilmədən təmin olunmadı".

Vəkil hazırlıq iclasında məhkəmənin qapalı keçirilməsi haqqda qərar çıxarıldığını bildirdi: "Guya isdə ailə-məsiştir sırri var. Bunu əsas gətirib məhkəmənin qapalı keçirilməsi haqda qərar qəbul etdilər. Əslində orada bir sər yoxdur. Məhkəmənin qapalı keçirilməsi proses zamanı üzə çıxacaq məlumatları ictimaiyyətdən gizlətməye xidmet edir. Əger ailə-məsiştir sırının yayılmasından bu qədər narahatlıq varsa, prosesi həmin hissədə qapalı keçirə bilərlər. Söhbət özlərinin istəmədikləri məlumatların ictimaiyyətdən gizlədilməsindən gedir".

V.Xasayev deyir ki, Naxçıvan Hərbi Məhkəməsində müdafiə tərəfinə orta əsr qaydasında işlə tanış olmasına təklif ediblər: "Dedilər ki, işlə ancaq əllə qeydlər götürmək şərti ilə tanış ola bilərsiniz. Yəni bize sənədlərin surətini çıxarmağa imkan vermirlər. Sanki 17-18-ci

MTN generalı orta əsr qaydasında mühakime olunur

Vüqar Xasayev: "Veli Əsgərov ittihamları rədd edir"

erdidir. Bizi orta əsrlər qaydasında işlə tanış olmaq məcburiyyəti ilə üz-üzə qoydular. 3 cildlik əsdir. Bu qeyri-mümkün məsələdir ki, biz işlə tanış olub qeydlərimizi götürək, sənədlər yazılanları bize lazımlı hissələrdə köçürək. Bizim Veli Əsgərovun müdafiəsini tam qurmaq üçün imkanlarımız son derecə məhdudlaşdırılıb".

V.Xasayev V.Əsgərova göründüyü səyələyi: "Onu məhkəmə zalına əli qandallı getirib demir qəfəsə salmışdır. Həmin qəfəsə onuna danışa bildik. Bizi məhkəmə iclas salonunda görüşə bildi. Hazırda ona işçəngə vermir. Belə başa düşdüm ki, istintaqın gedisi kimi məhkəməni də teləm-tələsik keçirib hökm çıxarmağa hazırlaşırlar".

V.Xasayev bildirib ki, V.Əsgərova həbsinin səbəbləri haqqda söhbətleşməyə imkanı olmayıb: "Konkret söhbət edə bilmədim. Özü də bə haqda nəsə demədi".

Vəkil cinayət işinin materiallarında ailəsindən boşanmış bir şəxs haqqda məlumatlar ol-

duğunu deyib: "Həmin şəxs Əsgərov Bakıya vəzifəyə gelmək istəyir. Bu sehpili dezinformasiyanı Vasif Talibova ötürüb. Bundan sonra Veli Əsgərovun başına bu oyunlar gəlib. Veli Ələsgərov 15 il Naxçıvanın milli təhlükəsizlik naziri olub. Həbindən bir neçə ay əvvəl general-leytenant rütbəsi verilib. Eldar Mahmudov milli təhlükəsizlik naziri postundan çıxarıldan sonra onun postuna V.Əsgərovun namizədiyi müzakirə olunub. Vəkiləri bildiriblər ki, onun baresində çirkin kampaniya bundan sonra başlanıb, özünü həbs edib yaxınlarının əmlaklarını əllerindən alıblar, 50-yə yaxın qohumu işdən qovulub.

V.Əsgərovun nazirliyi dövründə Naxçıvan MTN öndə gedən repressiv orqan kimi ad çıxarıb, orada ictimai feallar, jurnalistlərə qarşı zorakılıqlara yol verilib, şantaj olunub, Naxçıvan sakinlərinin bir neçəsi qurumdağı dəhşətli işgəncələrin sonucu olaraq dünyalarını dəyişiblər".

Vəkil V.Əsgərovun məhkəmə genis ifadə verməyə hərəkətini da açıqlayıb: "Veli Əsgərov bildiklərini deməyə hazırlıdır. Məhkəmə ona fikirəni söyləməyə şərait yaratmalıdır".

İş üzrə proses iyunun 13-də, 10:00-da keçiriləcək.

Qeyd edək ki, sabiq nazirin vəkilləri Eldar Mahmudov vəzifədə olarkən Veli Əsgərova Naxçıvan Ali Məclisinin sədri Vasif Talibovu və ailə üzvlərini dinləməsi tapşırığını verdiyi, lakin sabiq nazirin tapşırığa əməl etmədiyi açıqlayıblar. Deyiblər ki, V.Əsgərov tapşırığın icrasından imtina edəndən sonra Eldar Mahmudov onun barəsində kompromat material yığmağa başlayıb. Guya Veli

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

xəberini eşidəndə çox təəsüfləndik".

Direktor 14 yaşılı S.Əhmədin hansi səbəbdən canına qyması haqqda məlumatla malik olmadığını deyib.

Səbinənin bildirdiyinə görə isə Səbinənin atası dünən yasını dəyişəndən sonra anası Mehriban xanım ikinci dəfə ailə heyati qurub: "Səbinə onun birinci heyat yoldaşından olan qızıdır. Mehribanın ikinci ailəsindən 3 qızı var. Səbinə anası ilə birlikdə yaşayır. Onların ailəsində tez-tez problemlər olurdu".

Qohumlarının sözlərinə görə, 14 yaşılı Səbinə ilə ögey atasının münasabələri yaxşı olmayıb: "Səbinə ailədə özünü ögey kimi hiss edirdi. Ögey atası digər uşaqlarla Səbinə arasında ayrı-seçkililik edirmiş. O bir neçə dəfə Səbinəni döyüb. Səbebsiz yere heç kim canına qymaz".

Qeyd edək ki, faktla bağlı Pirallahi Rayon Prokurorluğununda Cinayət Məcəlləsinin 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, istintaq gedir.

İddia: "Ögey atası döyürmüş..."

mələri onu çox istəyirdilər. Büttün qiymətləri "beş" idi. Cəmi tizamlı şagird idi. Onun ölüm

İqtisad Universitetinin rektoru 12 milyonluq xərcələmdən danışdı

Ədalət Muradov: "Bizə bir qəpik də dövlətdən pul ayrılmayıb"

Iyunun 6-da bizimyol.info saytında "Təhsil müəssisələri bahalı alış-verişdən ol çıxmır" başlıqlı araştırma yazılarında bəzi universitetlərin fantastik rəqəmlərlə ifadə olunan satınalma planları haqqında məlumatlar

Yazida qeyd olunur ki, ADIU-da bu ilin satınalma planı da yeterince mübahisəlidir: "Əvvəla, məbləğ daha öncə xərcələnlərin xeyli üstündədir, ikincisi də xərc istiqamətləri dəyişməyib, eyni sahələrə təkrar-təkrar pullar yönəldilib".

Abadlaşdırma xidmətləri haqqının ödənilməsi xərc maddəsindən 5 990 000 manat sosial-mədəni və məişət təyinatlı obyektlərin əsaslı təmiri, 1 980 000 manat digər maşın və avadanlıqlar, 1 480 000 manat inventarın alınması, 700 min manat abadlaşdırma xidmətləri haqqının ödənilməsi, 560 min manat cari təmir, 460 min manat avadanlığın alınması, 298 min manat idarənin xərcləri, 265 500 manat digər alışlar və xidmətlər, 255 min manat istehsalda istifadə olunmayan qeyri-maddi aktivlər, 170 min manat dəftərxana və təsərrüfat xərcəri, 106 min manat yumsaq inventar, yataq ləvazimatları və xüsusi geyimlərin alınmasına yönəldilib. Ümumiyyətdə 12 264 500 manat 11 tenderdə xərcələmək nəzərdə tutulub".

Yazida qeyd edilir ki, eyni xərclər ötən ilin satınalma planında da var və bu il, sadəcə, olaraq həmin xərclər ikiyə vurularaq hesablanıb.

"Yeni Müsavat"ın açıqlamasında İqtisad Universitetinin rektoru Ədalət Muradov bildirdi ki, rəhbərlik etdiyi təhsil ocağının heç vaxt 12 milyonluq xərcələmələri olmayıb: "Bize bir qəpik də dövlətdən pul ayrılmayıb. Universitetin bütün xərcələrini pullu təhsil alan tələbələrin ödənişləri hesabına ödəyirik. Üstəgəl, bizim heç vaxt 12 milyonluq xərcələrimiz olmayıb. Bizim, ümumiyyətlə, tikinti işimiz olmayıb. Bu məlumatı da mən indi sizdən eşidirəm. Hansı mətbuat orqanında gedib ki? Görünür, həmin jurnalistlərin fantaziyası həddində artıq güclüdür. 12 milyona yeni korpus tikilə bilər. İnşallah, biz yeni korpus tikəcəyik. Ancaq dövlətdən bir qəpik də almayaçaq. Bizim hazırda heç cari təmirimiz də yoxdur. Özünüz gəlib baxa bilərsiniz. 12 milyon manat söhbəti ümumiyyətlə yoxdur. Mən bunu yüz faiz məsuliyyətimlə deyirəm. Mənim xəberim olmadan, mənim imzam olmadan bir qəpik də pul xərcənə, heç bir satınalma həyata keçirilə bilməz".

Universitetə dövlət bütçəsindən ayrılan vəsaitlərə gəlince, rektor bildirdi ki, dövlət yalnız ödənişsiz əsaslarla təhsil alan tələbələrin təhsil haqqını ödəyir: "Bizim jurnalistlərə hörmətimiz var. Ancaq bu cür yanlış məlumatlara münasibət bildirməyi doğru saymırıq. İqtisad Universiteti dövlət universiteti olsa da, bir neçə ildir ki, fərdi maliyyələşməyə keçirilib. Dövlət bize ancaq dövlət hesabına oxuyan tələbələrin təhsil haqqını ödəyir. Başqa heç nə. Təmir-tikinti işləri isə indi də, gələcəkdə də bizim öz hesabımıza aparılacaq".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Bakıda məktəbli qızın intiharının şok təfərrüüati

Pirallahi Rayon Prokurorluğunundan APA-ya verilen məlumatə görə, hadisə rayonun Gürgən qəsəbəsində qeydə alınıb. Qəsəbə sakini, 14 yaşlı Səbinə Əhmədli yaşadığı evdə özünü asıb. Onun özüne qəsd etməsinin səbəbləri məlumat deyil.

Məlumatə görə, S.Əhmədli orta məktəb şagirdidir.

Gürgən qəsəbəsində yerləşen 235 sayılı orta məktəbin direktoru Tahir Süleymanov azvision.az-a bildirib ki, Səbinə Əhmədli məktəbin ən nümunəvi şagirdlərindən biri olub: "Səbinə nümunəvi şagird idi. Sınıf yoldaşları, mülli-

İnsanları yığışdırmaq lazımdır

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

Deyir küçə itləri ilə oynamamaq uşaqlara tehlükəlidir. Zaqtalada bir qadın quduş kükə iti dişləyibmiş, qadın vaxtında müalicə almadığı üçün ölübüdür. Buna görə kükə heyvanları gerek vaxtında vaksinasiya olsun, yığışdırılsın. Hətta ali təhsilli, universitetdə dərs deyən həkimdən münasibət öyrənilir, o da deyir ya kükə itləri məhv edilməlidir, ya da şəhərdən qırğaya çıxarılmalıdır.

Əziz dostlar, son illərdə quduş itin qurbanı olan həmin qadından başqa neçə nəfər qurban tanıyırsınız? Mənim yadına düşmür. Ancaq istəsəniz xəber lentlərində hər gün bir-birini doğrayan, qətlə yetirən, amansızlıq, vəhşilik törədən vətəndaşlarımız haqda oxuya bilərsiniz. Səbəblər də o qədər mənasızdır ki, hətta quduş itin insanı dişləmək "səbəbləri" bunun yanında toya getməlidir. Biri "kənddə adına söz çıxdığı" üçün 3 uşaq anası bacısını uşaqların gözü qabağında öldürür, başqası bacısının əlindən tutan dostunu bıçaqlayır. Mən o ölü qadın haqda xəbərin videosuna baxdım, deyəsən, Samuxda çəkilmişdi. Hadisə törənən ev miskinliyin, kasıbılığın dibi idi, divarları da palçıqdan yoğunulma kərpiclərdən hörülmüşdü. İndi bu qardaş bacısının o cür miskin şəraitdə yaşamasına dözdür, ancaq birdən "qeyrətə" gəlib?

Sözümüzün canı odur ki, belə quduş insanların vaksinasiya edilmədiyi, küçələrdə süləndiyi şəraitdə bədbəxt kükə itlərini gözümçüxdə salmaq mənasızdır. Azərbaycan dövlətində insanın insana verdiyi zülmə, heyvanların insanlara qarşı pis münasibetinə nisbətdə fantastik böyükdür. Bəs o zaman niyə itin-pişiyin, ilanın-çaqqalın üstüne düşürük?

Çaqqal dedim yadına düşdü, deyəsən, Ucarda bir kəndin sakinləri də şikayətlənirdi ki, caqqallar gəlib toyuqlarımızı aparr, tüfəngimiz yoxdur, qabağını ala bilimri. Dəhşətdir. Bir xalqın altından döşəye, üstündən yorğana qədər çəkib aparırsan, sərvətlərini talayırsan, adı bələdiyyə seçməye imkan vermirsin, o isə caqqalın apardığı iki yoluq toyuğun dərdini çəkir... Kəndin adı da ibrətamız id: Şahlıq kəndi. Bnlarda her cür caqqala artıq öyrəncəlik yaranmalı id, niyə mizildənlər, anlamıram. Caqqal cavuş, qurd ulavus! İlən qamçı, tisbağa çanaq, biz ona qonaq! Uşaq vaxtı belə hikmətləri yaxşı öyrənmək lazımdır.

Ziyalılarımızdan çox şey asılıdır. Örnək üçün, görkəmli aktyorumuz Cahangir Zeynalov həm iqtidarı tərifləyir, həm də teatr sənətinə diqqətin yoxluğunundan, Bakının tarixinin sökülbə məhv edilməsin-dən gileyənlər. Qalırsan məettəl ki, bəs bu pis işləri eləyən kimdir, marsiançıklar gəlib Abbas Mirzə Şərifzadənin yaşıdagı binanı uçurub qaçıqlar? Yoxsa teatr xadimlərimizə yaltaqlıq edəndə beş-altı aylıq təqaüd kəsən, qalan vaxtlarda isə ac qoyan Almaniya bundestaqdır, Polşa seymidir, canım sənə desin, Monqolustan xuralıdır? Üstəlik, belə yaxşı hökumətdirsə, niyə 20 ildir gedib Türkiyədə işləyirsiniz, gəlin burda işləyin, biliq və bacarıqlarınızı öz aktyorlarımıza öyredin.

Həmin intervüsündə Cahangir bəy kino sahəsinə də toxunmuşdu, deyir yaxşı olar hökumət Azərbaycan xalqının mənliyini, xarakterini anladan kinoların çəkilməsinə vəsait ayırsın, diqqət göstərsin. Açığı, bu yerde Cahangir bəy məşhur personajı Salman bəy kimi danışib, inciməsin. Biz axı bu hakimiyətin "milli dəyərlərimizi" kino dilində necə eks etdirdiyinin şahidiyik, özü də isti-isti. Son iki-üç ildə "Əli və Nino" romanı əsasında filmin çəkilişinə 20 milyon dollardan çox pul ayrıldı, ancaq ortada nə var? Bu ilin yanvarında film Sandens beynəlxalq festivalında nümayiş etdirildi, o vaxtdan səsi çıxmır. Niyəsini bilən yoxdur. Ancaq elə həmin festival vaxtı nüfuzlu kino tənqidçiləri bunun çox uğursuz olduğunu qeyd etmişdilər. Yazmışdlar temanı batırıblar, kino əvəzinə 90 dəqiqəlik treyler alınıb, bir-biri ilə əlaqəsi olmayan kadrlar yığınlıdır. Montaj və operator işi də pis gündə imiş və sairə.

Son yarım ayda Azərbaycan və Çeçenistan arasında qarışqlı əlaqələrin möhkəmləndirilməsi yönündə ciddi addımlar atılır. Mayın 24-də Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevin Çeçenistana səfəri, dövlət başçısı Ramazan Kadirovla görüşməsi və iyunun 8-də Kadirovun şəxsi nümayəndəsi Adam Delimhanovun Bakıya gəlisi, prezident İlham Əliyevlə görüşü dediklərimizi təsdiq edir.

miz var. Enerji resursları ilə bağlı Çeçenistanın təklifləri varsa, SOCAR buna maraqlı göstərə bilər.

Elxan bəy bu proseslər-də Rusiyanın maraqlı olmasına da toxundu: "Rusiya istəyir ki, Azərbaycan kasib Rusiya bölgələrinə yatırım qoysun. Çünkü Rusiyanın iqtisadi imkanları getdikcə möhdudlaşır. Bu baxımdan çalışır ki, Azərbaycanı özüne bağlaşın. Federasiyalarla

Kadirovun Bakıya marağı niyə artıb-biznesmi, yoxsa...

Son günlərdə hər iki ölkə arasında ciddi yaxınlaşma müşahidə olunur; **politoloq:** "Çeçenistanda müəyyən qədər neft yataqları var"

Maraqlıdır, Çeçenistanda Azərbaycan üçün son günlərdə əhəmiyyətinin artmasına səbəb nədir?

Müstəqil ekspertlərin bu yönələ bezi fikirləri var. Onlar hesab edirlər ki, ölkəmizdəki iqtisadi böhranın fonunda iqtidar çəçen investisiyasının Azərbaycana yatırılmasında maraqlı görünür. Ekspertlərin fikirlərini təsdiq edən amillərden biri də, şayiə olsa da, bir müddət önce çəçen rəhbərinin Azərbaycanda şəxsi biznesinin olması barədə yayılan xəbərlədir. Bütün bu amillər hər iki ölkəni bir-birinə yaxınlaşdırır.

Azərbaycan-çəçen əlaqələrinin güclənməsində Rusyanın da maraqlı olduğu şübhəsizdir. Politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, çəçenlər daim azərbaycanlılarla qardaş xalq olublar: "Çeçenlərle münasibətlərimiz dəyişmir. Çətinlikləri varsa, Azərbaycan da imkanları olarsa, müəyyən köməklik olunur. Ramiz Mehdiyev də Çeçenistanda olanda eyni fikri söylemişdi ki, çəçenlər bölgədə azərbaycanlılara doğma olan milletdir. Sadəcə, o zaman məndə təessüf doğuran hal yaranmışdı ki, Ramazan Kadirov Azərbaycan-Ermənistən münasibətləri, ərazi bütövülümüzlə bağlı qətiyyətli fikir söylemədi. Amma hiss olunur ki, Kadirov ölkəmizlə münasibətləri genişləndirmək istəyir. Təessüf ki, söz, vədlerle bunlar olmur. Məsələn, Dağıstan rəhbəri Azərbaycana gəldi və investisiyalarımızda maraqlı oldularını bildirdi. Amma həzirdə sərhəddə Azərbaycanın kənd təsərrüfatı malları ilisib, məhsullar zay olur, heç kim izah edə bilmir ki, niyə bu

mallar Rusiya ərazisine daxil ola bilmir. Eləcə də Çeçenistən. Əger Azərbaycanla əlaqələri genişləndirmək isteyirse, bu məsələlərə diqqət yetirməlidir. Sərhəddəki manələr aradan qaldırımlı, bürokratik engellərə son qoyulmalıdır. Azərbaycanın maraqlı olarsa, Çeçenistana yatırım qoymaq mümkündür. Sadəcə, ora qoyulan yatırımların bizim üçün nə dərəcədə əhəmiyyətli olması araşdırılmalıdır. Gəlir imkanları olacaqsə, əlbəttə, qardaş millətin ərazisine yatırım qoymaq mümkündür. Kadirovun Putinin ən yaxın adamlarından olduğu bəlliidir. Rusiyada Kadirov böyük önəm verilir. Açıq demek lazımdır ki, o olmasaydı, Çeçenistanda bugünkü sabitlik olmazdı. Güc hesabına o sabitliyi yaratdı. Həzirdə Çeçenistən Şimali Qafqazın bəlkə də en sabit ölkəsinə çevrilib. Azərbaycan Kadirovla yaxın əlaqələr qurmaqla, sanki Rusiyanın da istəyini yerinə yetirmiş olur. Çeçenistən Azərbaycanla yaxın əlaqələrinin olmasına Putın də maraqlıdır. Burada Qarabağla bağlı da müəyyən məqamlar ola bilər. Çünkü Azərbaycan hakimiyətinin hazırda əsas istəyi odur ki, Rusiya Ermənistana təzyiq etsin və proseslər sürətləşsin. Bu yolla Dağlıq Qarabağ ətrafi rayonların boşaldılması prosesi sürətlənə bilər. Azərbaycanın Rusiya ilə əlaqələri məlumdur. Amma Şimali Qafqazla əlaqələr qurmaqla, əslinə qalsa, Putinə mesaj verilir ki, biz də bu bölgələrin inkişafında dəstəkçi ola bilərik, ortaq əməkdaşlıq yaradarıq. Bununla Rusiyaya Qarabağ məsələsində fəallıq etmək üçün təzyiq imkanları-

six əlaqələr qurmaqla şimal qonşumuzla əlaqələrimiz arılır. Bundan əlavə, Rusiya Azərbaycanı öz orbitində saxlamağa çalışır və bu yolla iqtisadi əməkdaşlığın onlarla aparılmasında maraqlıdır. Azərbaycanın NATO-ya üzvlüyü və Avropa Birliyi ilə əlaqələrin Rusiyadan istiqamət almasına çalışır. Amma yaradılan bu əlaqələr sərhəddəki özbaşınalıqlarla bağlı sona çata bilər. Rus hakimiyətində ikili mövqə var. Bir tərəf Azərbaycanla əlaqələrin yaradılmasında maraqlıdır, digər tərəf bunun əleyhinədir".

□ Cavanşir Abbaslı

PKK Türkiyə hökuməti ilə görüş istəyir

Türkiyənin baş naziri Bineli Yıldırım sedri olduğu Ədalət və İnfaş Partiyasının (AKP) baş qərargahında iftar yeməyi zamanı millət vəkillərinə səslənib.

Musavat.com Türkiyə mediasına istinadən xəbər verir ki, baş nazir çıxışında terror təşkilatından "görüşə bilərik, silahları buraxmaq olar, danişaq" kimi birbaşa və ya bilavasitə xəbərlərin geldiğini bildirib.

Baş nazir Bineli Yıldırım terror təşkilatının qollarından da bu ismərləşənlərin onlara çatdırıldığını söyləyib.

"Danişacaq heç bir şey yoxdur" deyə söyləyən baş nazir əlavə edib: "Danişacaq tək şey bayraqımızdır. O bayraqın rəngi şəhidlərimizin qanı, hilalı (aypara-red.) müstəqilliyimizin simvolu, ulduzu şəhidlərimizin göy üzündə parlayan uluzudur. Bunlarla bağlı danişacaqsə, danişaq. Yoxsa məmləkəti, milləti terrorla, qorxu ilə sarsıdağınızı düşünərsəniz, bacara bilməyəcəksiniz".

Bineli Yıldırım PKK terror təşkilatına daxildə və xaricdə dəstək verən güclərin olduğunu, günü gəlince türk milletinin həmin güclərdən hesab soracağını da söyləyib.

Rusiya bölgəyə yönəlik siyasetinə təzədən baxır

• tən ilin 24 noyabrından pozulan Rusiya-Türkiyə münasibətləri maraqlı dönmə daxil olub. Bu dönenin əsas özəlliyi odur ki, tərəflər heç vaxt olmadığı qədər bu münasibətləri qaydaya salmağa zərurət hiss eləməyə başlayıb. Belə bir qonətə gəlmək üçün on qiyəmtli detal son vaxtlar tərəflərin leksikonunda barış notlarının xeyli artmasıdır. Onlardan on sonuncuları barədə.

Strağanın Rusiya prezidenti Vladimir Putin Moskvada İsrail baş naziri Binyamin Netanyahu ilə görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında Türkiyə-İsrail əlaqələri ilə bağlı ilk dəfə öz mövqeyini ortaya qoyub. Ankara-Tel-Əvviv münasibətlərindən danışan V.Putin iki ölkə arasında əlaqələrin düzəlməsini dəstəklədiyi, aparılan danışları müsbət qiymətləndirdiyini bildirib.

Ola bilsin bu açıqlama ilə Putin on əvvəl preventiv bir addım atmaq isteyib. Ayrı sözə, tezliklə İsrail-Türkiyə tərəfdaşlığının bərpa olacağını bilib, də, bu tərəfdaşlığın Rusiya maraqlarına qarşı olmaması üçün indi xoşməramlı bir gediş edib. Axi hər necə olmasa Türkiye ilə yəhudi dövlətinin müttəfiqliyi Moskvanın bölgədəki manevr imkanlarını daraldاقاق. Putin isə ölkəsinin belə bir ittifaqqa düşmən kesilməsinin bədəlini yaxşı bilir. Həm də o səbəbə ki, İsrail Türkiye üçün indi həm də alternativ qaz mənbəyi qismində görülür. O üzdən mesaj göndərir ki, əslində Rusiya da sizindən...

Məlumdur ki, Türkiye-İsrail münasibətləri 2010-cu ildə 9 Türkiye vətəndəsinin öldürülməsi ilə nəticənən "Mavi Mərmərə" olayına görə kəskin pisləmişdi. Lakin resmi Tel-Əvviv Ankaranın əsas şərtlərini yerinə yetirdikdən, o cümlədən üzr is-

Kreml Bakının ağır seçimini asanlaşdırır - Azərbaycan ikiqat uduşda

Putinin "Türkiyəni dəstəkləyirik" ismarişi və Ankaraya son barışq reveranslarının pərdəearxası; iki qardaş ölkənin yəhudi dövləti ilə ittifaqına Moskvanın isti yanaşmasının səbəbi...

təyib təzminat öhdəliyi götürdükdən sonra münasibətlərdəki böhran xeyli dərəcəde arxa-da qalxıb. Hazırda münasibətlərin tam həcmədə bərpası və səfirlərin qayıtmasi üçün Avro-pada tərəflər arasında son rəund danışqlar aparılır. Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu da bir az önce İsrail-

le münasibətlərin normallaşması üçün aparılan danışqların sona yaxınlaşdığını bildirib.

***

Mətbuat konfransında Türkiye ilə bağlı daha bir önməli detal diqqət çəkib. Kreml başçısı deyib ki, Rusiya "Cənub axını" və "Türk axını" layihələrindən qəti olaraq imtina etmir. Bize, sadəcə, Avropa

yib, sadəcə olaraq, ona Avropa Komissiyasının aydın mövqeyi garəkdir. "Qara denizin dibi ilə qaz ixrac marşrutlarına gelincə, Türkiye ilə bağlı məlum siyasi çətinliklər var. Lakin biz heç bir layihədən - ne "Cənub axını", ne də ki "Türk axını" layihələrindən qəti olaraq imtina etmir. Bize, sadəcə, Avropa

atılmasının gərəkən olduğunu diley gətirmiştir.

Bunun ardınca Türkiyənin yeni baş naziri Binəli Yıldırım həm Rusiya, həm də İsraille münasibətlərin qaydaya salınması yönündə addimlar atılacağı söylədi. Eyni zamanda prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilk dəfə olaraq Türkiye-İsrail

münasibətlərin normallaşması zərurətindən söz açaraq, bu münasibətlərin düzəlmək üzrə olduğunu, proseslərin bu yöndə getdiyini etiraf eddi. Vurulan "Su 24" rus təyyarəsi ilə bağlı isə bəyan elədi ki, Türkiye təyyarənin Rusiya məxsus olduğunu öncədən xəbərsiz olub. Yəni bir növ təyyarə oyununu təsadüfə bağılayıb, nəinki Rusiyanın iddia elədiyi kimi, onun məqsədli şəkildə vurulduğunu deyib.

Bunun özü də Ankaranın Moskvaya qarşı yumşaq ritorika seçdiyinin, münasibətlərin bərpasında maraqlı olduğunun təzahürü hesab oluna bilər. Nehayət, bir neçə gün önce xəber yayıldı ki, rus pilotu vuran "boz qurd" Alpaslan Çelik 8 il azadlıqdan məhrum edilə bilər. Doğrudur, Çelik "Su 24" insidentinə görə yox, qanunsuz silah məsələsinə görə ittihad olunur, ancaq onun mühakiməsinin özü də Moskvaya qarşı barışq jestlərindən sayıla bilər.

***

Rusya-Türkiyə münasibətlərinin normal axara düşməsi, şübhəsiz ki, Azərbaycanın da, regionun da mənafeyinə uyğundur. Sərr deyil ki, rəsmi Bakı neçə vaxtdır bundan ötrü öz vəsiteçilik missiyasını təklif edir. Ən önemlisi, Rusiya dövlət rehberinin İsrail-Türkiyə münasibətlərinin normallaşmasına isti yanaşması Kremlin eleyə Azərbaycan-İsrail əlaqələrinin də əleyhinə olmadığı anlamına gəlir.

Demək, Bakı üçün ikiqat "siyasi uduş"dan danışmaq olar. Halbuki İsrail silah bazlarında Rusiyaya rəqibdir, o cümlədən Azərbaycanla silah ticarətində bu iki dövləti tərəfdaş adlandırmaq mümkünəsdür. Bu xüsusda Putinin son mesaj və açıqlamaları rəsmi Bakının İsrail və qardaş Türkiyə ilə güclü əlaqələrdən dolayı Moskva qarşısında qəliz durumunu xeyli yüngülləşdirir, onun strateji seçim yükünü asanlaşdırır.

□ Siyaset şöbəsi

Nazarbayevin kreslosunu "silkələyen əller"

Ekspert: "Rusyanın Qazaxistanda baş verənlərdə əli var"

Qazaxistanda son günler baş verənlər dönyanın diqqət mərkəzindədir. Aktobe şəhərində tərədilən terror aktı nəticəsində hərbi qulluqçuların və mülki şəxslərin həlak olması ilə əlaqədar iyunun 9-da Qazaxistanda məmələn elan olunub.

Ekspertlər hesab edirlər ki, hələ Ukrayna hadisələri zamanı, bu proseslərdən sonra əsas hədəf kimi Qazaxistan göstərilirdi. Xüsusən Qərb və Ukrayna ekspertləri buna dənən işarə edirdilər. Əsas səbəb isə Nazarbayevin siyaseti idi. Bir məqamı da xüsusi vurğulayaq ki, Nazarbayev Rusyanın Ukrayna siyasetini heç zaman dəstəkləməyib. Hesab edilir ki, Qazaxistan daxilində baş verən etirazların səbəbkəri Rusiyadır. Son olaylara gəlindən isə Aktobe hadisələri baş verdikdən sonra Rusiya mətbuatında bunu vəhəbilərin etmesi ilə bağlı xəberlər yayıldı. Lakin ekspertlər hesab edirlər ki, Qazaxistanda dini vəziyyət o qədər də keskin deyil. Eyni zamanda hadisənin ölkənin şimalında baş verənələr lazımdır ki, Qazaxistandan

də müyyən suallar doğurur. Çünkü Qazaxistanda adətən dindarlar üçün əlverişli yer cənub zonası sayılır. Ən maraqlı tərəf isə Aktobe şəhərinin ərazi baxımdan Rusiyaya yaxın yerləşməsi və əhalisinin 25 faizinin ruslar olmasıdır.

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danışan politoloq Natiq Miri bildirib ki, Qazaxistanda Ukrayna hadisələri təkrar olunur: "Söhbət ondan gedir ki, Krim işgal olunmamışdan öncə, orada da Ukraynanın hərbi bazalarına, silah anbarlarına heç bir işaret əlaməti olmayan "yaşıl adamçıqları" in hücumu müşahidə olunurdu. Bu gün Aktobedə müşahidə olunan hadisə də bilavasitə budur. Başqa tərəfdən, nəzərə alımaq lazımdır ki, Qazaxistandan

xüsusi xidmət orqanları nədənse öldürülən və tutulan şəxslərlə bağlı informasiya qapalı informasiya kimi saxlanılır. Bu da müyyən şübhələr yaradır ki, Qazaxistana Rusiya vermir. Bu hadisələr bir növ

fikirlərdən çəkinir. Başqa tərəfdən, bu ərefədə baş verən digər siyasi hadisələri də diqqətdən qaçırmak lazımdır. Kremlin yaradığı strateji araşdırımlar mərkəzinin eksperti Oleq Nemenskinin bir açıqlaması var. Həmin açıqlamada bildirilir ki, rusların yaşadığı bütün ərazilərdə, onların öz müqəddərətini təyin etmək hüququnu Rusiya dövləti ciddi surətdə müdafiə edəcək. Bu, sıradan və təsadüfən deyilən söz deyil. Çok maraqlıdır ki, onun bu açıqlamasından sonra Rusiya Federasiya Şurasının sədri Valentina Matviyenko da bu informasiyanı təsdiq edən fikir səsləndirdi. Hesab edirəm ki, bu açıqlamalarla Aktobedə baş verən hadisələr bir-biri ilə bağlıdır".

Ekspert bildirib ki, Rusyanın Qazaxistana hədiyyə olaraq "S-300" zenit raket komplekslərini bağışlamasının da səbəbləri var: "Bu, onunla əlaqəlidir ki, Rusiya Ermenistanda olduğu kimi Qaza-

xistənə da hava məkanını öz nəzarətine götürmək istəyindər. Maralıdır ki, "S-300" raketlərinin Qazaxistana verilməsi hadisəsi de Aktobedə tərədilən terror hadisələrindən sonra reallaşdı. Hesab edirəm ki, Qazaxistana hakimiyətinin terror hadisəsindən sonra Rusiya qarşısında geri çəkilməsi müqabilində baş verdi. Ona görə də düşünürəm ki, Rusyanın bu məsələlərdə əli var. Qərbin bu proseslə bağlı guya hansı rəngli inqilablar tərətməsinə gelince, bu, inandırıcı amil deyil. Açığlı, bununla bağlı hansısa əlamətlər də mövcud deyil. Bunar, sadəcə olaraq, diqqətləri Rusiyadan azdırmağa yönelik dezinformasiyalardır".

Ekspert həmçinin Qazaxistənən Avrasiya İttifaqı siyasetindəki məsələlərə də toxunub:

"Qazaxistən götürdüyü öhdəliklərə reğmən, müstəqil siyaset yürüdür. Söhbət Qazaxistən dövlət maraqlarından gədir. Ona görə də Qazaxistən Avrasiya İttifaqına paralel olaraq, Qərb dünyası, eyni zamanda Asiyada Çin və digər ölkələrə ciddi ticari əməkdaşlığını da davam etdirir. Bu məsələlər də mövcud proseslərin baş verməsi üçün səbəblərdən biridir".

□ Əli RAİS

Xəber verdiyimiz kimi, "Samsung Electronics Central Eurasia" Məhdud Məsuliyyətli Ortağlığın Azərbaycandakı nümayəndəliyi ləğv olunub. Bu barədə mətbuat Vergilər Nazirliyindən məlumat daxil olub. Bununla bağlı qərar iyunun 3-də qəbul olunub.

Bəs görəsən, Azərbaycandan kifayət qədər tələbat formalaşdırın "Samsung"un ölkəmizdəki nümayəndəliyinin ləğv olunmasının səbəbi nədir? Əger bu, ölkədə yaşanan iqtisadi böhranla əlaqədardırsa, başqa hansı iri şirkətlərin Azərbaycan nümayəndəliyi ləğv oluna bilər? Bu proses qiymətlərə necə təsir edəcək?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandırıran iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov bildirdi ki, şirkət rəhbərliyinin verdiyi bu qərarın arxasında duran başlıca səbəb mətanın devalvasiyasından sonra ölkədə yaranan iqtisadi böhran və adekvat olaraq şirkətin gəlirlərinin azalması ilə bağlıdır: "Samsung" şirkətinin Azərbaycan nümayəndəliyinin ölkəni tərk etməsinin səbəblərini təxmin etmək çətin deyil. Büyük ehtimalla, 2015-ci ildə baş verən devalvasiyalardan sonra bu məhsulların da qiymətlərində ciddi artımlar baş verdi və onları digər markalarla rəqabet

"Samsung" Azərbaycandan niye getdi...

Rəşad Həsənov: "Bu il bir çox brend şirkətlər ölkəni tərk edəcək"

aparmaq qabiliyyəti aşağı düşdü. Eyni zamanda əhalinin istehlak qabiliyyətinin azalması nəticəsində məhsulların satışı və şirkətin mövcud dövriyyəsi Azərbaycandakı nümayəndəliyinin saxlanması xərclərini ödəmək gücünü itirdi. Büyük ehtimalla, bu səbəbdən belə bir qərar verdilər. Onlar da düşünlər ki, ehtiyac olduğu qədər Azərbaycana "Samsung" məhsullarını gətirəcəklər, ayrıca nümayəndəliyinin saxlanılmasına və əlavə vəsaitlərin xərclənməsin eh-

ses davam edir. Çünkü əvvəller böyük neft pulları fonunda ölkədə ciddi istehlak qabiliyyəti formalaşmışdı. Hazırda isə eks proses gedir. Ona görə də brend şirkətlərin Azərbaycanı tərk etməsi təbii, eyni zamanda da məyusədici haldır. Çünkü bu şirkətlər ölkəni tərk edirse, deməli, onların mütxəssisləri qarşısındaki illərdə ölkədə iqtisadi vəziyyətin normala dönəcəyini proqnozlaşdırırlar".

Iqtisadçı ekspert vurğuladı ki, sonrakı dövrdə də biz qeyri-ərzaq sektorunda fəaliyyət göstərən xarici şirkətlərin Azərbaycandakı nümayəndəliklərinin ləğv edilməsi hallarının şahidi olacaqıq: "Əsasən qeyri-ərzaq təyinatlı şirkətlərin Azərbaycanı tərk etməsi tendensiyası hazırda aktualdır. Çünkü əhalinin alıcılıq qabiliyyətinin azalması fonunda bu kateqoriyalı məhsullara tələbat azalıb. Hazırda Azərbaycan əhalisinin alıcılıq qabiliyyəti orta və aşağı seviyyəli məhsulların qiymətlərinə münasibdir. Bu da brend şirkətlərin Azərbaycanı tərk etməsinə getirib çıxarácaq".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

diyyatına mühüm faydaları ola bilərdi. Söhbət həm tikinti sektorunda iqtisadi canlanmanın yaranmasından, həm də yeni iş yerlərinin açılmasından gedir. Bəs paytaxtda tikinti bumunu gerçekleştirən səbəblər nələrdir?

Daşınmaz əmlak məsələləri üzrə ekspert Nüsret İbrahimov "Yeni Müsavat" açıqlamasında bildirdi ki, tikinti bumunun yaranması üçün bir çox şərtlər var: "Bunlardan biri bazaridan çıxan iş adamlarının geri qayıtmasıdır. Bunun üçün isə onların maliyyə mənbələri təmin olunmalıdır. Maliyyə mənbəyi isə bankların verdiyi kreditlər ola bilər. Həmçinin bazaarda tələb formalaşmalıdır ki, insanlar da daşınmaz əmlaka yatırım etsinler. Tələbin formalılması üçün banklar işə düşməlidir ki, kredit almaq mümkün olsun. İpoteka şərtlərinə yenidən baxılmalıdır ki, alıcılıq qabiliyyəti artsın. Bunlar bir-birinə bağlı olan məqamlardır və eger həll olunsa, yəqin ki, ölkədə tikinti bumu yaranmasa da, inşaat sektoru inkişaf edə bilər. Lakin bunun üçün

Azərbaycanda vizaların qiyməti 50 dollardan 20 dollara endirilir

Azərbaycana birdəfəlik giriş və ölkədən tranzit marşrutu üçün tələb olunan vizalara görə ödənilən dövlət rüsumu endirilir, bununla bağlı bir sıra tələblər ləğv edilərək qaydalarda dəyişikliklər edilir.

Milli Məclisden verilən məlumatə görə, Azərbaycan prezidentinin təqdimatı ilə bununla bağlı "Dövlət rüsumu haqqında" Qanuna dəyişikliklər təklif edilir.

Qanunun 16.1.6-ci maddəsinə təklif edilən dəyişikliyə əsasən, "birdəfəlik giriş vizalarının rəsmiləşdirilməsi üçün" nəzərdə tutulan 50 ABŞ dolları dövlət rüsumu 20 ABŞ dollarına endirilir. Eyni zamanda maddəyə "tranzit vizalarının rəsmiləşdirilməsi üçün" ifadəsi də əlavə edilərək bunun üçün də 20 ABŞ dolları dövlət rüsumu müəyyənləşdirilir.

Bununla əlaqədar olaraq qanunun 16.1.8 (Turizm vizalarının və şəxsi kontraktla təhsil alan tələbələrin vizalarının rəsmiləşdirilməsi üçün 20 dollar), 16.1.9 (tranzit vizalarının rəsmiləşdirilməsi üçün 20 dollar), 16.1.9.1 (birdəfəlik tranzit vizası 40 dollar) və 16.1.9.2 (ikidəfəlik tranzit vizası 40 dollar) maddələri ləğv edilir.

Burada göstərilən tələblər maddə 16.1.6-nın yeni tələblərdən cəmləşdirilir.

Maddəyə əlavə edilən "Qeyd" hissəsində isə izah edilir ki, "Dəyişikliklərin məqsədi Azərbaycan Respublikasına əcnəbilərin turizm məqsədi üçün gəlməsini asanlaşdırmaq, ölkəmizin ərazisini tranzit daşımalar üçün əlverişli etmək və xarici ölkə vətəndaşlarının tranzit nöqtəsi kimi seçməkdə marağını gücləndirmekdir".

Layihə Milli Məclisin xüsusi növbədənəkən sessiyasının iyunun 14-də keçiriləcək iclasında müzakirəyə çıxarılaceq. (APA)

N.İbrahimovun sözlərine görə, tikinti tempinin artması iqtisadiyyatın diğər sahələrini də öz bərabərində canlandırmır. Çünkü bütün sahələr dolayısı ilə bir-biri ilə bağlıdır. Tikintinin həcmi insanların ödəmə qabiliyyəti ilə bağlıdır:

"Adətən iqtisadiyyatda belədir ki, orta hesabla təxminən 8 il artırma gedir, sonra 3-5 il tənəzzülə gedir. Daha sonra yenidən 8-10 il artırma gedir. Bu, təkcə bizdə yox, dünya iqtisadiyyatında da belədir. Biz artıq 2014-cü ilin sonlarından başlayaraq, 2015 və 2016-ci illərdə iqtisadiyyatımızın tənəzzülü dövrünü yaşayırıq. Tənəzzüldən çıxmə dövrü yəqin ki, 2018-ci ildən başlayacaq. 2018-ci ildən sonra biz tikinti bumunun yox, tikinti tempinin sürətlənməsinin şahidi olacaqıq. Təxminən hesablamalar bunu göstərir. Tikinti elə bir sahədir ki,

onu 3-5 aya canlandırmaq olmur".

Sosial evlərin tikilməsine gəlinə, ekspert bildirdi ki, bu haqda qərar varsa, gec-tez icra ediləcək: "Əgər belə bir struktur yaradılıbsa, gələn ilin bütçəsində bunun üçün əhəmiyyətli dərəcədə vəsait ayrılaçğı. Ümumiyyətə, sosial evlərin tikilməsi üçün vaxt artıq yetişib. Bu il inandırıcı olmasa da, gələn il üçün sosial evlərin tikilməsi qazılmasa olacaq. Bu sahədə indidən müəyyən işlər aparılır, struktur formalaşır, ərazilər seçilir. Sonra da qalır maliyyənin ayrılması, tenderlərin keçirilməsi, tikinti şirkətləri ilə müqavilələrin bağlanması və şərtlərin müəyyənləşdirilməsi ki, bu evlər kimlərə veriləcək, hansı kateqoriyadan olan insanlara düşəcək. Yəqin ki, o şərtlər də bu il tam olaraq həllini tapacaq".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Vəd edilən tikinti bumunu gecikdirən səbəblər...

"Inşaat sektorunun güclənməsi üçün şirkətlərin maliyyə mənbələrinin, əhalinin isə alıcılıq qabiliyyətinin yüksək olması şərtidir"

In əvvəlində Bakıda növbəti tikinti bumunun yaranacağı vəd verilsə də, ötən 5 ayda tikinti sektorunda heç bir canlanma, irəliləyiş qeydə alınmayıb.

Ölkə başçısı da bir neçə ay önce yeni tikinti layihələrinin həyata keçirilməsi, bunnun üçün sahibkarlara güzəştərin tətbiq olunması, ipoteka şərtlərinə dəyişiklik edilməsi ilə bağlı mesajlar vermişdi. Həmçinin sosial evlərin tikilməsi ilə bağlı da qərar verilmişdi.

Fövqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov da sahibkarlarla görüşündə ti-

kinti ilə bağlı sünü əngellərin aradan qaldırılması və köhnə, qəzalı binaların sökülmək yerində yenilərinin tikilməsi barədə təkliflərle çıxış etmişdi. Lakin artıq bu söh-

bətin üzərindən bir neçə ay keçib və paytaxtda söküntü prosesi davam etsə də, iri tikinti layihələrinə rast gəlinmir. Halbuki bu sektorun canlanması ölkə iqtisad-

ən azı 2-3 il vaxt lazımdır".